

ဒီးန့ၣ်တၢ်စံးဆၢတဖၣ်ဘၣ်ဃး COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါ

FDA အံၤ ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤဝဲ Pfizer/BioNTech COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါ လၢပုၤတၢ်လၢလၢ လၢသးန့ၣ်အိၣ် 12 န့ၣ် ဒီး ဆူအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်လၢလၢသ့ၣ်ပိၤသးဝး ဒီးအပတီၢ်လၢအကါဒိၣ် ဒ်သးကတြီဆၢမၤပတုၢ် တၢ်ဆါသတြီအဂီၢ် လီၤ. **Pfizer ကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ မ့ၢ် COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါ ထံတၢ်စံး လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအံၤ လၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.** Moderna ဒီး Johnson & Johnson/Janssen ကသံၣ်ဒီသဒါသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအံၤ လၢပုၤလၢအသးန့ၣ်အိၣ် 18 န့ၣ် ဒီးဆူအဖီခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တမ့ၢ်ထံလၢ အတုၤလီၤတီၤလီၤဒိၣ်ဖးလၢ တၢ်ကဒီသဒါ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါ, တၢ် ထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ် ဒီးတၢ်သံတၢ်ပုၤအဂီၢ်ဘၣ်, 'မ့ၢ်တမ့ၢ်တခီ အမၤစၢၤ ပဝဲတဖၣ် လၢကကွၢ်မၤကဒါကွၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂံၤညီ န့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါအပူၤကွၢ်တယၢ်တမိၢ်ဟံၣ်ဖျါဝဲဒၣ်လၢကသံၣ်ဒီသဒါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဒီသဒါဝဲစ့ၢ်ကိးဘဲ ရၢး(စ)အါကလုာ်အဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဟံၣ်အံၤတဖၣ် ဒီး ဒီသဒါဝဲဒ်သးပုၤသ့တရၢလီၤဘဲရၢး(စ)ဆူပုၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤပုၤ လၢအယုထၢလၢကဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တမ့ၢ်ထံလၢ အဒီသဒါလီၤအနီၣ်ကစၢ်သးလၢဘဲရၢး(စ) ဘၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်တခီ မၤစၢၤဒီသဒါပုၤတဖၣ်လၢပပုၤတဝၢပုၤ လၢအဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးညီတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤလၢအဆဲးကသံၣ်ဒီ သဒါခဲအံၤတသ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယမ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တ့ၢ်လံ COVID-19 န့ၣ်, မ့ၢ်ယကြးဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါဧါ.

မ့ၢ်, န့ၣ်ဘၣ်တ့ၢ်လံ COVID-19 ဒ်လံန့ၣ်, နကြးဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါန့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ ဒုးအိၣ်အါထီၣ် တၢ်ဒီသ ဒါလၢတၢ်ဆါယၢ်အဂီၢ် ဒီးတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံ လၢအကဲထီၣ်သးသ့အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလီၤ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ က သံၣ်ဒီသဒါအံၤ ဒီသဒါန့ၣ်လၢ ဘဲရၢး(စ)အါကလုာ်အဂၤလီၤဆီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ အခီပညီမ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢ ကသံၣ်ဒီသဒါ အံၤ ဟ့ၣ်လီၤဝဲ ဂံၢ်တြီဆၢ အအိၣ်ထီၣ်ယၢ်န့ၣ်ဒီး နီၣ်ခိၣ်တြီဆၢ မ့ၢ်တမ့ၢ် ဂံၢ်တြီဆၢ လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဆါယၢ် သ့ဝဲစ့ၢ် ကိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဂံၢ်တြီဆၢခီဖျါတၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ ပုၤဖျါဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် ဒီးတုၤလီၤတီၤလီၤ ဒိၣ်န့ၣ်ဒီး တၢ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ် ဘဲရၢး(စ) ဒီးဒီးန့ၣ်ဘၣ် COVID-19 တၢ်ဆါယၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲယဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါဝဲအခါန့ၣ်, ယဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူးမနုၤသ့လဲၣ်.³

COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ ပုၤဖျါဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် ဒီးတုၤလီၤတီၤလီၤန့ၣ်လီၤ. သန့က့, ဒ်ကသံၣ်ကသီအဂၤအသးန့ၣ်, ပုၤတနီၤဒီးန့ၣ်ဘၣ် ကသံၣ်အတၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူးသ့ အပီ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢ ကလံသ့ၣ်ဟံးလၢ တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ် ဒီးကဘၣ်ပလီၢ်သးလၢတၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူးအညီန့ၣ်တဖၣ်

ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နကဘၣ်တၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူးတဆဲးတက့ၢ်တုၤ ဘၣ်ဒး လၢစုၤသီလီၤ. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ပနီၣ်ညီန့ၣ်လၢ နီၣ်ခိၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ဒီသဒါ ဒီးနီၣ်ခိၣ်တြီဆၢအ ကွၢ်အဂီၢ်အံၤ မၤတၢ်လၢအကြးမၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ညီန့ၣ်န့ၣ် လီၤမၤကွၢ်ဝဲ လၢ 12 - 48 န့ၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတနီၤတဘၣ်တၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူး မ့ၢ်တ မ့ၢ် ကဘၣ်တၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူး အဂၤ ဖဲဆဲးဘၣ်ကသံၣ် 2 ဖျါၣ်တဖျါၣ်လီၤဆီကွၢ်လၢ အခိၣ်ထံး တဖျါၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဒီဘၣ်မၤဟူးညီန့ၣ်အံၤ တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်တဆဲး mRNA COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါ ခဲဖျါၣ်တဖျါၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. နလီၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ဆဲး ခဲဖျါၣ်လၢ လၢကအိၣ်ဒီး တၢ်ဒီသဒါ လၢလၢပုၤပုၤအဂီၢ်လီၤ.

1 <https://www.cdc.gov/vaccines/acip/meetings/downloads/slides-2021-05-12/04-COVID-Oliver-508.pdf>
2 <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/science/science-briefs/fully-vaccinated-people.html>
3 <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/pfizer/reactogenicity.html>

ဖံ့ဘဉ်ခိဉ်ကပၤဖဲဆဲး ကသံဉ်အလီၤ-

- ဆါ
- ထီဉ်ဂီၤ
- ထီဉ်ညး

လၢန့ၢ်ခိဉ်ကိၤအ ဂုၤဂၤဒိတဂၤ-

- တၢ်ဂီၢ်ကနိး
- ဟၢဖၢလူ
- လိၤကိၢ် မ့တမ့ၢ် ကပၤထီဉ်
- ခိဉ်ဆါ
- တၢ်တကံတကး
- သးကလဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်တမ့ၢ်နၤလၢနဟၢဖၢ
- တၢ်လီၤဘျးလီၤတီၤ

တၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးအညိၣ်န့ၢ်လၢအစ့ၤတဖဉ်

ဖိသဉ်တနီၤ ကတူၢ်ဘဉ်ဝဲဒဉ် နီဉ်ခိဉ် (တၢ်ကိးအီၤလၢ lymphadenopathy) ညိးထီဉ် ဒီးကပုၣ် ညိၣ်န့ၢ်ဖဲ အကံဉ်လၢပူၤ မ့တမ့ၢ် ကိၢ်ဟ့ၢ်ဘိလီၤန့ၢ်လီၤ.

ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ် ပုၤတနီၤနီၤ ကဒီးန့ၢ်ဘဉ် တၢ်ထီဉ်ဂီၤ, တၢ်သးကံ, တၢ်ညိးထီဉ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပြုထီဉ်လၢအဆါ ဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ်အလီၤ, ညိၣ်န့ၢ်ဘဉ်တၢ်ကိးအီၤလၢ “COVID စုဒုဉ်ဆါ” န့ၢ်လီၤ. တၢ်ပြုထီဉ်အီၤ စးထီဉ်သး ဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ် အဆိကတၢ် တဖျါဉ်ဝဲၤ စ့ၤသီ မ့တမ့ၢ် လၢတန့ၢ်အတီၢ်ပူၤ သ့ဝဲန့ၢ်လီၤ. နဖိမ့ၢ်ဒီးန့ၢ်ဘဉ် “COVID စုဒုဉ်ဆါ” ဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ် အဆိကတၢ် တဖျါဉ်ဝဲၤအခါန့ၢ်, အဝဲသ့ဉ် ကြးဆဲးကသံဉ် ခံဖျါဉ်တဖျါဉ် န့ၢ်လီၤ. သံကွၢ်နဖိကသံဉ်သရၣ် ဘဉ်ဃး တၢ်ကူစါယါဘျါအီၤလၢ ကသံဉ်ကူစါ တၢ်တဘဉ်လီၤသးဒီးသ့ဉ် (antihistamine) လၢကမၤစၢၤအီၤလၢ တၢ်လီၤသးအဂီၢ်, မ့တမ့ၢ် ကသံဉ်မၤကိညါလီၤတၢ်ဆါ (acetaminophen) မ့တမ့ၢ် ကသံဉ်မၤကိညါလီၤ တၢ်ညိးထီဉ်လၢတအိဉ်ဒီးစတဲၣ် (NSAID) လၢအလိၤဆါအဂီၢ်တက့ၢ်.

လၢတၢ်ကယါဘျါတၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးအဂီၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူဉ်တဖဉ်

လၢကအိကသံဉ်မၤကယါလီၤတၢ်ဆါ ဖဲဆဲးကသံဉ်ဒိသဒါဝဲၤအဂီၢ် ဂုၤလၢန့ၢ်ခိဉ်ခိးတၢ်တသ့ဖဲန့ၢ်လီၤ. ကတိၤသကိးတၢ်ဒီး နကသံဉ်သရၣ် ဘဉ်ဃး တၢ်အိကသံဉ် လၢ နလဲၤပူၤလၢန့ၢ်ကစၢ်သ့ ဒ်အမ့ၢ် ibuprofen, acetaminophen (ညိၣ်န့ၢ်တၢ်ကိးအီၤလၢ Tylenol), မ့တမ့ၢ် naprosyn လၢကမၤစၢၤအီၤလၢတၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ် တၢ်တူၢ်ဘဉ်တမ့ၢ်တလၢ လၢတၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးတခါလၢလၢအယိတက့ၢ်.

မ့တမ့ၢ်ဘဉ်လၢနကသံဉ်သရၣ်တဲဘဉ်နၤလၢပတုၣ်အီၤန့ၢ်, အကါဒိဉ်လၢနကဆဲးအီၤဘဉ်ကသံဉ်ကသီလၢနအီၤယံၣ်ယံၣ်ဒ်အညိၣ်န့ၢ်လၢတနီၤဂီၢ်စုဉ် ဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ်ဒိသဒါဝဲၤအခါ န့ၢ်လီၤ.

- လၢကမၤကယါလီၤတၢ်ဆါဒီးတၢ်တမ့ၢ်တလၢလၢတၢ်ဆဲးကသံဉ်အလီၤအဂီၢ်-**
- စံၢ်ထိးအီၤလၢတၢ်ကိးညးစုဉ်စီဉ်ထံကဆီ အခုဉ်ဖဲထဲးဆဲးလီၤအလီၤတက့ၢ်.
  - မၤဟူးဂဲၤနစုတက့ၢ်.

- လၢကမၤကယါလီၤတၢ်လိၤကိၢ်အဂီၢ်-**
- အိထံအါအါတက့ၢ်.
  - ကူသိးညိကဒဉ် ဒီးတၢ်ကူသိးတဖဉ်လၢကလံၤကလီဖျါဂုၤတက့ၢ်.

ဘဉ်ကိးလိတဲစိဆူကသံဉ်သရဉ်အခါဖဲလဲဉ်

လာတၢ်အိဉ်သးအါတက့ၢ်န့ၣ်, နကတူၢ်ဘဉ် တၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူး လၢအညီန့ၣ်လီၤ. ကိးလိတဲစိဆူကသံဉ်သရဉ် မ့တမ့ၢ် ဆူဉ်ချ့မၤစၢၤပုၤရဲဉ်ကျဲၤတၢ်-

- ဖဲကသံဉ်ဆဲးလီၤသးအလီၢ် မ့ၢ်ထီဉ်ဂီၤ မ့တမ့ၢ် ဖဉ်ဆါ စးထီဉ်ဆါနးထီဉ်ပူၤကွံာ် 24 န့ဉ်ရံဉ် (မ့တမ့ၢ် 1 နံၤ)
- ဖဲနမ့ၢ်ဘဉ်ယီဉ်တၢ်ဘဉ်သး တၢ်ဆါပနီဉ်လၢအတမ့ၢ်ညီန့ၣ်တမံၤလၢလၢ လၢနဒီးန့ၣ်ဘဉ်အါ, မ့တမ့ၢ် အိဉ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်ဘဉ်သး တၢ်ဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါအါန့ၣ်တခါတဘျီဃီ အတၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးဟံးဖျိဉ်အခါ.
- နမ့ၢ်ဘဉ်ယီဉ်တၢ်ဘဉ်သးနတၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူး မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးလၢအဖျါလၢတဘျီကွံာ်လၢစ့ၤသီတီၢ်ပူၤအခါ.

ဖဲနဆဲး COVID-19 ကသံဉ်ဒီသဒါဝံၤ 3 နွံအတီၢ်ပူၤ နမ့ၢ်တူၢ်ဘဉ် တၢ်ဆါပနီဉ်သ့တဖဉ်အံၤန့ၣ်, ကိးနကသံဉ်သရဉ်တဘျီဃီတက့ၢ် -

- သးဖျါဉ်ဖုလၢတမ့ၢ်ညီန့ၣ်
- တၢ်ထီဉ်ကဒု
- သးနါပုၤဆါ
- ထၢမံထၢမံဉ် ဒီး အိဉ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲလၢကကတိတၢ်
- မံးခဲးသူ မ့တမ့ၢ် တၢ်သ့ဉ်နီဉ်သး
- ခိဉ်ညိး
- တၢ်ပနူထီဉ်ညီ မ့တမ့ၢ် အသီ
- ဖဲးဘဉ်ထီဉ်ဂီၤပြုထီဉ် (ဖဲးဘဉ်ထီဉ်ဂီၤဆဲးဆဲးဖဲ)
- ဟၢမၤဆါနးနးလၢတလီၤမၢ်
- ခိဉ်သ့ဉ်ယံဆါနးနး မ့တမ့ၢ် ခိဉ်သ့ဉ်ယံဆါ လၢတလီၤမၢ်
- တၢ်ထီဉ်
- ကသါတလၢသါ
- တၢ်ဂံၢ်စၢ် မ့တမ့ၢ် စ့ဉ်နကတၢ်ဆိတလဲ

တၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးအိဉ်မ့ၢ် မ့တမ့ၢ် နးနးဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါဝံၤအခါန့ၣ် တညီန့ၣ် ကဲထီဉ်သးဘဉ်⁴

တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးသ့ဉ်အံၤ တၢ်ဟံးအီၤဒဲးအနး ဖဲလၢပုၤတဂၤဂၤအံၤ ဘဉ်တၢ်ကူစါယါဘျီအီၤလၢ epinephrine မ့တမ့ၢ် EpiPen® မ့တမ့ၢ် ဘဉ်လဲၤလာတၢ်ဆါဟံဉ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲထီဉ်သးအကလုာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ ဘဉ်တၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးကသံဉ် (anaphylaxis) ဒီး ထီဘိကဲထီဉ်သးကိးဘျီဒဲးယဉ်ယဉ် ဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ်ဒီးသဒါဝံၤ 30 မံးနး အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤကဒီးန့ၣ်ဘဉ်ဝဲ တၢ်ကသါကီခဲ, မံးသ့ဉ် မ့တမ့ၢ် ကိာ်ဘိညိးထီဉ်, သးဖျါဉ်ဖုချ့, နီၢ်ခိဒိတဂၤလီၤပြုထီဉ်, မ့တမ့ၢ် ခိဉ်သ့ဉ်ယံမ့ၢ် ဒီးတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယါ တၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိဉ်လၢ နကအိဉ်ခိး 15 - 30 မံးနး ဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါဝံၤအခါ ဒ်သိး နကသံဉ်သရဉ်သမံးမိးကွၢ်န့ၣ် ဒီးမၤလီၤတၢ်လၢတၢ်ခဲလၢဘဉ်လိာ်ဘဉ်စးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကသံဉ်ကသီတဖဉ်အိဉ်ဝဲလၢ တၢ်ကကူစါယါဘျီ တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးကသံဉ်အဂီၢ်လီၤ. ပုၤလၢအဒီးန့ၣ်ဘဉ် တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးကသံဉ် ဖဲအဆဲးကသံဉ်အဆိကတၢ်တဖျါဝဲအလီၢ်ခဲန့ၣ် တကြးဆဲး ကသံဉ်ခဲဖျါတဖျါဘဉ်.

တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးသ့ဉ်လၢအတနး, အဘဉ်ဒးသ့ဉ်တဖဉ်အံၤစ့ၢ်ကိး ညီန့ၣ်တကဲထီဉ်သးဘဉ်.

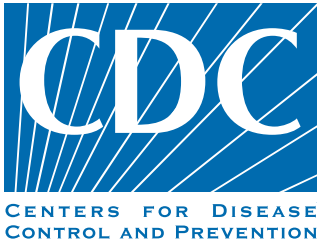
တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးသ့ဉ် လၢအတလိာ်ဘဉ် ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ကွၢ်ထွဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီဉ်တၢ်ဆါဟံဉ် သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးသ့ဉ် လၢအတနး, အဘဉ်ဒးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤ ကဲထီဉ်သးဖဲတၢ်ဆဲးကသံဉ်ဒီသဒါဝံၤ 4 န့ဉ်ရံဉ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤဒီးန့ၣ်ဘဉ် တၢ်လီၤသး, တၢ်ညိးထီဉ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သါဃိသး သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲနဖဲမ့ၢ်ဒီးန့ၣ်ဘဉ် ကသံဉ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးသ့ဉ် လၢအတနး, အဘဉ်ဒး ဖဲတၢ်ဆဲး COVID-19 ကသံဉ်ဒီသဒါဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်, တၢ်တဘဉ်လိာ်သးဒီးသ့ဉ်အံၤ မ့ၢ်တနးလၢတလိာ်ဘဉ် ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ကွၢ်ထွဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထီဉ်တၢ်ဆါဟံဉ်ဒဉ်လံာ်န့ၣ်, အတကြးဆဲးကသံဉ်ခဲဖျါတဖျါဘဉ်.

⁴ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/allergic-reaction.html>

တက်ကဲထိပ်သားလာ ကတိတ်တိတ်ဒိဘာမဟူးနဲ့ ဆဲးဝဲစာဝဲဒိမ်းနဲ့လီ.

နမ့်ကွာ တံဆဲးကသိပ်ဒီသဒါလါအပူကွာခဲလက်နဲ့, ကတိတ်တိတ် ဒိဘာမဟူးနူးလါတံဆဲးကသိပ်ဒီသဒါ အါတကွာအံ ကဲထိပ်သားဖဲတံမဟူးကသိပ်ဒီသဒါဝဲ 30 - 45 သီအလီခဲနဲ့လီ. လါတံနဲ့အယံ တချူးလါ တံ ဟွာပျု လါဂိုဂီအူတံစူးကါ အတံစိတံကမီ (EUA)အခါနဲ့, FDA အံ လိပ်ဘာဝဲလါ တံကအိပ်ခိး အစူက တါ အသီ 60 ဖဲတံမဟူးကသိပ်ဝဲ အလီခဲ နဲ့လီ.

FDA ဒီး CDC အံ ကသမံသမိးကွာဒီးဝဲ တံဒိဘာမဟူးလီအိ လါတညီနီမသး လါအကဲထိပ်သားသ့နဲ့လီ

ကသိပ်ဒီသဒါအံ ဘာတံဒူးအိပ်ထီအံလါအဆဲအချ. ဒီဖျိ တံပတုာမလီတံကွးနီကွးပါဒိသီးလါအပူ ကွာ ဒီးတံဆဲးကသိပ်ဒီသဒါတံကစူးကါအံအဂီနဲ့လီ, တမံတံမဟူးညီနီတံ မတမံ တံလါအိပတ် တံပူဖျူးဒီး တံဘာယိပ် အတံပလီပဒီသ့တဖာ်ဘာ. ပုစဲအံဖဲသ့တဖာ်အံ မတံဒီး ဖဲးဖဲကဟာ်လါ တံစူးကါအံ လါတံကထူးထီ ကသိပ်ဒီသဒါအံ လါအနီတဆဲဘျိလဲနဲ့လီ. တံဒီးနဲ့ COVID-19 လါအကကွာတဖာ် လါ ဟီခိဒီဖျါအံ ဟွာပျု ပုစဲအံဖဲသ့တဖာ် လါကဟုသ့ညါမလီ ဘဲရး(စ)အဂီ လါအဆဲအချ. လါကဒူး အိပ်ထီ ကသိပ်ဒီသဒါ လါအပူဖျူးဒီးတံဘာယိပ် ဒီးတုလီတံလီအဂီလီ. လါတံစိတံစိအပူနဲ့, ပု အကကွာတဖာ်လါကီအဲရကပူအံ ဆဲးဘာ COVID-19 ကသိပ်ဒီသဒါ လါတံပူဖျူးဒီးတံဘာယိပ်အတံအံ ထွဲကွာထွဲ တုလီတံလီကတံအဖဲလဲနဲ့လီ. FDA, CDC, ဒီး တံဆဲးကသိပ်ဒီသဒါအကျါအကျါတံဟွာကူ ဟွာဖးကမံးတံ(ACIP)အံ ကွာထံသမံသမိး တံဂွာထံဖိလီတံလီဆဲး ဒီးအိပ်ခိးတံနီနီလီသးလါ ကသိပ်ဒီ သဒါသ့တဖာ်အံ ပူဖျူးဒီးတံဘာယိပ် ဒီးတုလီတံလီ လါတံကဒိသဒါ COVID-19 အဂီလီ. **တံဒီးနဲ့ဘာ COVID-19 လါ အဒူးကဲထိပ်ဘာယိပ် လါသးသမူအဂီအံ အမူးကယါအါနီဒီး တံဆဲးကသိပ်ဒီသဒါ အ တံဒိဘာမဟူးလါအနူး လါအကဲထိပ်သားသ့နဲ့လီ.**

ကီအဲရကါအံ အိပ်ခိးတံမဟူးအကျါအကွာလါအဂူကတံ လါဟီခိဒီချါ ဒိသီးကဟုသ့ညါ တံဒိဘာမဟူးလါ ညီနီတကဲထိပ်သး လါတံထိပ်နီအံသ့ ထဲ ဒုပဲလါ တံဆဲးနဲ့ပူအါအါဂီဂီ လါကသိပ်ဒီသဒါတဖာ်အခါနဲ့လီ. ဖဲပုတဂါမုာ်ဟံဖျါထီဝဲ တံဆဲးကွဲဆဲးကသိပ်ဒီသဒါဝဲအခါ ဖဲလါ တံဆဲးကွဲအံ ကဲ ထိပ်သး ဒီဖျိ ကသိပ်ဒီသဒါမုာ်ဂု, တမံဟံဒီဖျိ ကသိပ်ဒီသဒါမုာ်ဂုနဲ့, CDC ဟံဖျါထီဝဲ လါပုကမုာ်မံညါနဲ့လီ. ပုတဂါလဲလဲ (တမံထဲ ကသိပ်သရဲဘာ) ဟံဖျါထီ တံဆဲးကွဲ မတမံ တံဒိဘာမဟူး ဖဲတံဆဲးကသိပ်ဒီသဒါဝဲ အခါသ့ဝဲနဲ့လီ. တံဂွာတံကျါအံ ဘာတံဟံဖျါထီအံ ဒီဖျိ ကသိပ်ဒီသဒါ အတံမ တံတံ တံဟံဖျါထီအကျါအကျါ (VAERS)နဲ့လီ. တံအံ မုာ်တံအကါဒိလါတံကသ့နီထီအံလါ ဆုာ်ချ. တံဂွာကီအံ တံမုာ်ဟံဖျါထီအံဖဲ VAERS နဲ့ အ ခိပညီ တမံဝဲလါ ကသိပ်ဒီသဒါအံ ဒူးကဲထီ တံဂွာကီဘာနဲ့လီ. တံအံမုာ်ဒိသီး ကဟွာပလီ ပုစဲအံဖဲသ့တဖာ်, တံပူဖျူးဒီးတံဘာယိပ်အပူစဲနီတဖာ်, ဒီး ကသိပ်သရဲတဖာ် ဘာပး တံကီတံခဲ လါအကဲထိပ်သးသ့ လါတံကဘာ်ဟုသ့ညါအံ လါတံလီဆဲးနဲ့လီ.

တံအဒိဖဲတခါလါ တံမဟူးအကျါအကွာအံ အမဟူးဂုဒဲလဲနဲ့ မုာ်ဝဲ တံဟုထီသ့ညါချ. ကဒီးဘာပး Johnson & Johnson COVID-19 ကသိပ်ဒီသဒါအတံ ဘာထွဲဒီး သွံကီလိပ်ထီ လါညီနီတကဲထိပ်သး (သွံကျါတံတံကွာ ဟုဒီး သွံဘာ်ဖျါပုစဲတံဆဲး မတမံ TTS) လါအလိပ်ဘာဝဲ တံကူစါယါဘျါလါအလီ ဆီနီဒီး သွံကီလိပ်အဂါတဖာ်နဲ့လီ. VAERS တံမဟူးအကျါအကွာအံ ဟံဖျါထီ တံဒိဘာမဟူးလါ တညီနီကဲထိပ်သးသ့ဝဲ ဒီး CDC တံဘာ ကသိပ်သရဲတ ဖာ် ဘာပးအကျါအကျါ အဂူကတံလါတံကကူစါယါဘျါ သွံကီလိပ်တဖာ်အံသ့ဝဲနဲ့လီ. မုာ်အဲအံနဲ့, ပုတဂါမုာ်ဒီးနဲ့ဘာ တံဒိဘာမဟူးလါ အတ ကဲထိပ်သးညီနီအဲဒဲလဲနဲ့, ကသိပ်သ့ကူစါယါဘျါအံ တုလီတံလီ သ့ဝဲနဲ့လီ. တံအံမုာ်တံအကါဒိလါတံကဟံဖျါထီဝဲလါ Johnson & Johnson က သိပ်ဒီသဒါအံ မုာ်ကသိပ်ဒီသဒါလါအလီဆဲလီသးဒီး mRNA ကသိပ်ဒီသဒါ Pfizer ဒီး Moderna နဲ့လီ. ဖဲတံဆဲးကသိပ်ဒီသဒါ Pfizer ဒီး Moderna အါနီ 200 က ကွာ ဖျါပဲအလီခဲနဲ့, တံဘာထွဲလီသးဒီး သွံကီလိပ်တအိ နီတခါဘာ. Pfizer ကသိပ်ဒီသဒါအံ မုာ် COVID-19 ကသိပ်ဒီသဒါ ထဲတဂါမီ လါတံဟွာ်စိဟွာ် ကမီအံ လါဖဲသ့တဖာ်အဂီလီ.

ကသိပ်ဒီသဒါတံပူဖျူးဒီးတံဘာယိပ်အကျါအကျါအံ ဒီးနဲ့ဘာ တံဟံဖျါထီတနီ ဘာပးဒီး သးဖျါပုစဲညာ်ညး (တံညးထီလါ သးဖျါပုစဲညာ်ပူ) မတမံ သးဖျါပုစဲညး (တံညးထီဖဲသးဖျါပုစဲ) နဲ့လီ. ⁷ဆုာ်ချ. တံအိပ်သးသ့တဖာ်အံ တမံတံတကဲထိပ်သးညီနီဘာ. သးဖျါပုစဲညာ်ညး ဒီးသးဖျါပုစဲညး ညးအံ ညီနီနဲ့ ကဲထိပ်သး ဖဲဘဲရး(စ) တံဘာကူဘာ်ကံ ဒဲအမုာ် တံးကွဲ တံဖဲယာ်အံဘာ်တံဆဲးယာ်, မတမံ COVID-19 ဒဲလဲ ဒီး တံကူစါယါဘျါအံ သ့ နဲ့လီ. လါတနီဘာ်တနီနဲ့, ကီအဲရကပူ ပု 100,00 အကျါ အဂါ 10 တု အဂါ 20 နဲ့ တံထိပ်နီလါ အအိပ်ဒီး သးဖျါပုစဲညာ်ညးတံဆဲးနဲ့လီ. သးဖျါပု စဲညာ်ညးတံဆဲးအံ မုာ်ဘာ်ထွဲလီသးဒီး ကသိပ်ဒီသဒါနီနဲ့ တံတသ့ညါအံဒီးဘာ. ဖဲအပူကွာ တယံတမီနဲ့, ကီအဲရကပူ သးဖျါပုစဲတံကရကရီ ဒူးအိပ် ထီ တံဟံဖျါ ⁸လါအဟွာ်ကူစိဟွာ်ပး ပုသ့တဖာ်လါ တံအိပ်သးအတံဟံဖျါသ့တဖာ် ညီနီတကဲထိပ်သး ဒီးအါတကွာ်နဲ့ အတနူးဘာ်အယံ COVID-19 က သိပ်ဒီးသဒါ အတံကဲဘျူးတဖာ်နဲ့ အါနီဒီး တံဒိဘာမဟူးအတံဘာ်ယိပ်လါကဲထိပ်သးသ့နဲ့လီ.

5 https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/70/wr/mm7020e1.htm?s_cid=mm7020e1_w
6 <https://www.cdc.gov/vaccinesafety/index.html>
7 <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/myocarditis.html>
8 <https://newsroom.heart.org/news/covid-19-vaccine-benefits-still-outweigh-risks-despite-possible-rare-heart-complications>

ဘဉ်မနုၤအယိၤလၢ ဖိသဉ်သ့ၣ်တဖဉ် ကဘဉ်ဆဲး ကသိၣ်ဒီသဒါ လၢ COVID-19 အဂီၢ်လဲၣ်.

တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်ကမၢ်ညီၣ်န့ၢ်အိၣ်ဝဲလၢ ဖိသဉ်သ့ၣ်တဖဉ်အံၤ တဒီးန့ၢ်ဘဉ် COVID-19 ဘဉ် မ့တမ့ၢ် အတအိၣ်ဒီးတၢ်ဘဉ်ယိၣ်လၢ တၢ်ဆူးတၢ်ဆါနးနးလၢ ဘဲရး(၈)အယိၤဘဉ် န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်သန့က, ဖိသဉ်တနီၤန့ၣ် ဆိးကွဲၣ်ဒိၣ်မး လၢအလိၣ်ဘဉ်ဝဲ တၢ်ကူစါယါဘျါ လၢတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘဉ်ဃးဒီး COVID-19 အတၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးက တၢ်ယိၤလၢ ဖိသဉ်အဂီၢ်န့ၣ်, တၢ်လၢပတသ့ၣ်ညါအီၤ အိၣ်ဒီးဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ.

COVID-19 အံၤ လီၤဘဉ်ယိၣ်ဒိၣ်န့ၢ်ဒီး တၢ်ဆဲးကသိၣ်ဒီသဒါအတၢ်ဘဉ်ယိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢ ဖိသဉ်သ့ၣ်တဖဉ် တအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါပနီၣ်နီတဘျီ မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်ဆါပနီၣ်တဆဲးတက့ၢ် ဖဲအဒီးန့ၢ်ဘဉ်တၢ်ဆါယၢ်ဒဉ်လဲၣ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်တဖဉ် တူၢ် ဘဉ်ဝဲ တၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးတဖဉ်လၢအနး ဒီးယံၣ်ဝဲသ့ၣ် လၢအပတၢ်လီၤပလီၤသးဒီးပုၤသးပုၤန့ၣ်လီၤ. ဖိသဉ်အါဒိအါဂၢၤ တူၢ် ဘဉ်ဒီးဝဲ တၢ်ဘဲးသး, ခိၣ်သဉ်ယံၣ်ဆါ, ဟၢမၤဆါ, ယုၢ်ညဉ်ဒီးစုဆါခိၣ်ဆါဆါ, ဒီး တၢ်တၢ်န့ၢ်တၢ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါလူၤဟံၣ် မၤထွဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤ သ့ၣ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢ တၢ်ဆါသတြိၣ်စးထီၣ်သးန့ၣ်, Utah ဖိသဉ် 77,827 ဂၢၤ စးထီၣ်လၢ သးန့ၣ် 0-18 နံၣ်အံၤ တၢ်ဃုထံၣ်န့ၢ်လၢ အ ဘဉ်ကံ COVID-19 တၢ်ဆါ ဒီးလၢအကျါန့ၣ် ဖိသဉ် 683 ဂၢၤအံၤ ဘဉ်ထီၣ်တၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤလၢအဘဉ်ထီၣ်တၢ်ဆါ ဟံၣ် သးန့ၣ်ကရူၢ်အကျါန့ၣ်, ပုၤ 74 ဂၢၤအံၤ ဒီးန့ၢ်ဘဉ်ဝဲ နီၢ်ခိၣ်ပူၤကွၢ်ဂီၢ်တၢ်ညးထီၣ်တၢ်ဆါ လၢဖိသဉ်အပူၤ (MIS-C) န့ၣ်လီၤ. MIS-C မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သးလၢအနး လၢအဒုးကံထီၣ် တၢ်သံတၢ်ပုၤ သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

COVID-19 ကသိၣ်ဒီသဒါအံၤ ဒုးကဲထီၣ် တၢ်သံတၢ်ပုၤသ့ၣ်လဲၣ်.

စးထီၣ်လၢ လါဒိၣ်စဲဘဉ် 14 သီ, 2020 တုၤ လါမ့ၢ် အသီ 10, 2021 အတီၢ်ပူၤ, COVID-19 ကသိၣ်ဒီ သဒါ 259 ကကွၢ်ဖျါၣ် လၢအဘဉ်တၢ်ဆဲးအံၤဖဲ ကီၢ်အမဲကရၢအကျါန့ၣ်, တၢ်သံတၢ်ပုၤလၢ အကဲထီၣ် သးလီၤလီၤ ခိၣ်ဖျါကသိၣ်ဒီသဒါအယိၤ တအိၣ်နီတဘျီဒီးဘဉ်.⁹

CDC ဃုထံၣ်န့ၢ်လၢ Johnson & Johnson COVID-19 ကသိၣ်ဒီသဒါအံၤ ဒုးကဲထီၣ် သ့ၣ်ကီၢ်လိၣ် ဒီး သ့ၣ်ဘဉ်ဖျါၣ်တၢ်အိၣ်သးလၢ တညီၣ်ကဲထီၣ်သး ဒီးလၢအနး ဖဲပုၤကညီၣ်နီၣ်ဂံၢ်စုၤအကျါန့ၣ်လီၤ. ဖဲ န့ၣ်အခါ, ကသိၣ်သရၣ်အါဒိအါဂၢၤ တသ့ၣ်ညါဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သး ဘဉ်ဝဲလၢ သ့ၣ်ကီၢ်လိၣ်လၢတကဲထီၣ် သးညီၣ်နီၣ်အံၤ တၢ်ကဘဉ် ကူစါအီၤ လီၤဆီၣ်န့ၢ် တၢ်စူကါသ့ၣ်ကီၢ်လိၣ်အဂၢၤတဖဉ်ဒီးဘဉ်. လၢဘျုးတဂ့ၢ် တီၢ်တဘဉ်အပူၤန့ၣ်, တၢ်ကူစါယါဘျါ သ့ၣ်ကီၢ်လိၣ် လၢတကဲထီၣ်သးညီၣ်နီၣ် လၢကသိၣ်ကသီဒိသိး တၢ်ကူစါယါဘျါ သ့ၣ်ကီၢ်လိၣ်အဂၢၤတဖဉ်အံၤ ဒုးကဲထီၣ် တၢ်ဒိဘဉ်မးဟူးလၢ အနးဒိၣ်မးသ့ၣ် ဒီးပုၤ တနီၤသံကွၢ်ဝဲ မ့ၢ်လၢ အသ့ၣ်ကီၢ်လိၣ် တၢ်ဆါအံၤ တၢ်တကူစါဘဉ်အံၤလၢ ကသိၣ်ကသီလၢအဘဉ် အယိၤန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ကီၢ်လိၣ် ဒီး mRNA ကသိၣ်ဒီသဒါ (Pfizer မ့တမ့ၢ် Moderna) န့ၣ် အတၢ်ဘဉ်ထွဲလီၢ် သးတအိၣ်ဘဉ်.

လၢ mRNA ကသိၣ်ဒီသဒါ (Pfizer မ့တမ့ၢ် Moderna) အယိၤန့ၣ်, တၢ်သံတၢ်ပုၤတအိၣ်ဝဲလၢတၢ်ဒိဘဉ် မၤဟူးအယိၤ (ထဲဒဉ်ဖဲတၢ်အိၣ်သးလၢ တကဲထီၣ်သးညီၣ်နီၣ်ဒဉ်လဲၣ်) ဘဉ်. Pfizer န့ၣ် မ့ၢ်ကသိၣ်ဒီသဒါ ထဲတခါဇိၤ လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ် ကမီၤအီၤလၢတၢ်ဆဲးန့ၢ်ပုၤဖိသဉ်လၢ အနံၣ်န့ၣ်စါန့ၣ် 18 နံၣ် န့ၣ်လီၤ. Johnson & Johnson ကသိၣ်ဒီသဒါအံၤ တၢ်တဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤ အီၤလၢ တၢ်ကဆဲးန့ၢ်ဖိသး လၢ 18 နံၣ်အဖီလဲာ်ဘဉ်.

⁹ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/safety/adverse-events.html>

မတၤတဂၤ ကြးဆဲး Pfizer COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါလဲၣ်.

Pfizer/BioNTech COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ လၢတၢ်ကဆဲးန့ၢ် ဖိသၣ် သးန့ၣ် 12 န့ၣ် ဒီးဆူအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်သးလၢလၢ်န့ၣ်, တကြးဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါအံၤဘၣ် -

- ဖဲအအိၣ်ဒီး တၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးသ့ၣ်လၢအနး ဖဲဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါ အဆိကတၢ်တဖျါဝံၤအခါ.
- အမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးသ့ၣ်လၢအနး ဒီးကသံၣ်ဒီသဒါအတၢ်ယါဃုာ်သးအခါ.

နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးသ့ၣ်တကတီၢ်ဃီဖဲအဆဲး COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါအဆိကတၢ်တဖျါဝံၤအခါ, မ့တမ့ၢ် တၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးသ့ၣ် လၢကသံၣ်ဒီသဒါ မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်ဆဲး လၢတၢ်ဆါအဂၤတဖၣ်အခါန့ၣ်, ကတီၤသကိးတၢ်ဒီးနဖိကသံၣ်သရၣ် တချုးလၢ အဆဲးဘၣ် COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါအခါ ဖဲလၢတၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးသ့ၣ်အံၤ တမ့ၢ်လၢအနးအခါဒ်လဲာ်.

လၢအပူၤကွီၢ် နမ့ၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးသ့ၣ် လၢအမ့ၢ် တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိ, တၢ်အစ့ၣ်, န့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤ, မ့တမ့ၢ် သ့ၣ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးစူဖျါၣ် လၢတမ့ၢ်ကသံၣ်ဒီသဒါ မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်ဆဲးဒ်လဲာ်န့ၣ်, နဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါ သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအပူၤကွီၢ် နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးကသံၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိဃီဖဲအကျါ အိၣ်ဒီးပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်တဘၣ်လိာ်သးဒီးသ့ၣ်ဒ်လဲာ်န့ၣ်, နဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.¹⁰

မ့ၢ်ဃဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါအဂၤ တဘျီဃီဖဲအဆဲး COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါအခါကသ့ၣ်ဒါ.

ဖဲနဆဲးဘၣ် COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါအခါန့ၣ်, တၢ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ် လၢအဂၤ လၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ်လၢ နၤဒီးနဖိအံၤ ဆဲးကသံၣ်ဒီသဒါအဂၤကဝံၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. **အဲအံၤန့ၣ်, COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါတဖၣ် ဒီးကသံၣ်ဒီသဒါအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဆဲးအီၤတန့ၢ်ဃီသ့ၣ်, ဒီးလၢနကဆဲးဘၣ် COVID-19 ကသံၣ်ဒီသဒါအဂီၢ် တလိာ်န့ၣ်ခိး 14 သီဖဲနဆဲး ကသံၣ်ဒီသဒါအဂၤတဖၣ်ဝံၤဝဲအခါလၢာ်ဘၣ်.** "သံကွၢ်နကသံၣ်သရၣ်ဘၣ်ဃး ကသံၣ်ဒီသဒါတခါစုာ်စုာ် အတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူး ဒ်သီးနကသ့ၣ်ညါဘၣ် တၢ်လၢနကဘၣ်ပလီၢ်သးအဂီၢ်တကွၢ်. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် နတူၢ်ဘၣ်ဝဲ ကသံၣ်ဒီသဒါ ခဲဖျါၣ်လၢာ် အတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူးတဘျီဃီ သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

10 <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/recommendations/specific-groups/allergies.html>
 11 <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/clinical-considerations.html#Coadministration>

မှန်ယကြားဟ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူး ဖဲအဆဲးဘၣ် COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါဝံၤအလီၢ်ခံၤနီၤ.

နမ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢ နအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူး ဖဲဆဲးကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤအလီၢ်ခံၣ်န့ၣ်, နဟ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲ CDC ကသံၣ်ဒိသဒါအတၢ်မၤတၢ်တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အကျိၤအကျိၤ (VAERS) သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. နယုၤလၢ နကသံၣ်သရၣ်ကဟ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲ VAERS လၢနဂီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. VAERS မၤစၢၤပှၤဖဲအံၣ်ဖိတဖၣ် ဒီးကသံၣ်ကသီပှၤဖဲနီၤတဖၣ် လၢကသ့ၣ်ညါဘၣ် ဆူၣ်ချ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိၤအကျိၤအကွၢ်လၢတညီၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်တမ့ၢ်လၢအီၤသ့ၣ်တဖၣ် (လၢအဘၣ်တၢ်ကိၤအီၤစ့ၢ်ကိၤလၢ "တၢ်မၤတၢ်တၢ်") လၢအဆိအချ့ လၢအဟ်ဖျါထီၣ် ကသံၣ်ဒိသဒါ အတၢ်ပှၤဖျဲးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိၤ လၢကဲထီၣ်သးသ့န့ၣ်လီၤ.

ဆဲးလီၤမံၤလၢ V-safe တက့ၢ်

V-safe မ့ၢ်ဟ်ယံၤပီးလီၤတခါလၢ နတဲဘၣ် CDC ဖဲနမ့ၢ်ဘၣ် တၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူးတဖၣ်ဖဲတၢ်ဆဲး COVID-19 ကသံၣ်ဒိသဒါ ဝံၤသ့န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဘၣ်ဆဲးကသံၣ် 2 ဖျါၣ်တဖျါၣ်န့ၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်န့ၣ်သ့စ့ၢ်ကိၤလီၤ. ကွၢ်အါထီၣ် v-safe အဂ့ၢ်ဖဲ www.cdc.gov/vsafe တက့ၢ်.

5 <https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/clinical-considerations.html#Coadministration>
6 <https://www.cdc.gov/vaccinesafety/concerns/multiple-vaccines-immunity.html>